

Nr 687

Av herrar **Berglund** och **Brandt** i Aspabruk, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition nr 72, med förslag till organisation för undervisning och vård av barn med komplicerad utvecklingshämning m. m.*

Kungl. Maj:t har i proposition (nr 72) till riksdagen den 3 mars 1961 avlämnat förslag till organisation för undervisning och vård av barn med komplicerad utvecklingshämning m. m., bl. a. innebärande, att det nuvarande skol- och yrkeshemmet i Vänersborg för flickor nedlägges och ersättes med ett nytt hem i Laxå köping om 45—50 platser för yrkeshemselever.

Mentalsjukvårdsberedningens byggnads- och utrustningsdelegation förordar i sitt förslag hemmets förläggning till Lillåns samhälle i Axbergs kommun men utesluter icke möjligheten av att även Askersund kan komma i fråga såsom lämplig förläggningsort för hemmet.

Arbetsmarknadsstyrelsen tillstyrker i sitt yttrande över delegationens förslag förnyade överväganden rörande möjligheterna att förlägga flickhemmet till Askersund i stället för den av delegationen föreslagna lokaliseringsorten, belägen 3 km från Örebro centrum.

Departementschefen avstyrker i sitt yttrande hemmets förläggande till Axbergs kommun med hänsyn till Örebro stads snabba tillväxt samt den av delegationen förordade platsens närhet till stadens centrum och områdets ofördelaktiga belägenhet mellan den starkt trafikerade riksvägen nr 10 och planerad trafikled på områdets andra sida samt ifrågasätter, om icke de nackdelar, som nu vidlåder hemmet i Vänersborg, så småningom kommer att göra sig gällande även på den nya förläggningsorten. Statsrådets uppfattning om Lillåns olämplighet som lokaliseringsplats för flickhemmet delar vi helt. När han emellertid samtidigt förordar hemmets förläggning till Laxå köping, oaktat sitt medgivande att skäl i och för sig talar för en lokalisering av hemmet till Askersund, hyser vi däremot en avvikande mening. Som argument för sitt ställningstagande anför departementschefen, att i Laxå köping finns ett område, som skulle lämpa sig väl som förläggningsplats för det nya hemmet, under det att han konstaterar, att de två områden i Askersund, som där närmast kan komma i fråga, icke kan anses lämpliga för ändamålet. Detta kategoriska uttalande från departementschefens sida finner vi förvånande, alldenstund ingen som helst utredning beträffande Askersunds lämplighet som lokaliseringsort för hemmet ägt rum. Icke en enda fråga har ställts

till stadens myndigheter rörande den närmare beskaffenheten av de områden, som staden i första hand föreslagit. Ingen förfrågan har heller hos dessa gjorts rörande förekomsten av andra för ändamålet lämpliga områden. Vi anser det angeläget, att en förutsättningslös, grundlig och objektiv prövning verkställles beträffande Askersunds stads förutsättningar att mottaga flickhemmet, ej minst därför att Askersund — såsom statsrådet indirekt medger — vid ett allsidigt bedömande av frågan måste anses såsom en riktigare lokaliseringsort för hemmet än Laxå av följande skäl.

1. Askersund är, ursprungligen på grund av avsaknad av normalspårig järnväg, ett föga industrialiserat samhälle med en i stort sett stationär befolkning. Askersund erbjuder enligt vår uppfattning den lugna och friktionsfria miljö, som måste vara i hög grad erforderlig för det klientel, som här avses.
2. Askersund har en sjukstuga, som efter i dagarna avslutad om- och tillbyggnad, måste betecknas såsom utomordentlig i sitt slag med två läkare och toppmodern utrustning, medan Laxå har en tvåläkarmottagning med ena läkarbefattningen obesatt. Askersunds sjukstuga besökes regelbundet av psykiatrisk konsult. Skulle ytterligare medicinsk sakkunskap behöva anlitas, är det ej längre avstånd till centrallasarettet i Örebro från Askersund än från Laxå.
3. Askersund har trots sin ringa industrialisering en del företag med kvinnlig arbetskraft, varav ett ganska betydande med ett hundratal anställda. Härigenom kan möjligheter till yrkesutbildning för skolhemmets elever samt anställning för dessa efter utskrivning beredas.
4. Den blivande personalen vid hemmet har för Askersunds myndigheter framhållit att den på grund av stadens lugna och trivsamma miljö väsentligt föredrar staden framför Laxå.
5. Askersund kan i motsats till Laxå erbjuda sjö och bad i omedelbar anslutning till hemmet. Oss förefaller åtminstone det ena av de områden, som staden i första hand erbjudit, lämpligare än det i Laxå föreslagna området, då det förra till skillnad mot det senare ligger helt avgränsat från annan bebyggelse. Om så skulle erfordras, kan dessutom en del av ett staden tillhörigt skogsområde, som gränsar till den erbjudna marken, ställas till förfogande. Utöver de anvisade områdena torde dessutom utan större svårighet även andra för ändamålet lämpliga områden kunna göras disponibla.
6. Den föreslagna förläggningssorten har utlovat vissa förmåner. Motsvarande förmåner kan givetvis även Askersunds stad lämna, ehuru staden i princip delar den av arbetsmarknadsstyrelsen och annan lokaliseringsexpertis ständigt hävdade uppfattningen att lokalisering av institutioner och företag icke bör påverkas av kommunala subventioner. Vi anser det f. ö. väl överensstämma med allmänt vedertagna principer för lokalisering

av statliga institutioner, om det aktuella skol- och yrkeshemmet förlägges till en ort av Askersunds struktur.

Under åberopande av vad här ovan anförts vill vi vördsamt hemställa,
att riksdagen måtte avslå den föreliggande propositionen till den del densamma avser förläggandet till Laxå köping av ett skol- och yrkeshem för flickor samt besluta om ny förutsättningslös utredning rörande möjligheterna att lokalisera ifrågavarande hem till Askersunds stad.

Stockholm den 4 april 1961

M. Berglund

Erik Brandt
i Aspabruk